

ἐξεπλήρωσε τὸ καθήκον τῆς καλὴ προθύμῳς, καὶ ὅσον ἔνεστι δικαίως· λέγμεν δὲ προθύμῳς, διότι θεωρεῖ τὸν ποιητικὸν διαγωνισμόν καὶ ἀναγκαῖον καὶ ὠφέλιμον. Καὶ ἀναγκαῖον μὲν, διότι ἐλπίζει ὅτι, ἐὰν συντελέσῃ, ἔστω καὶ ἐπὶ μικρὸν, εἰς τὴν κατὰ τὸν κλάδον τοῦτον μόρφωσιν τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς φιλολογίας, σπουδαίως θέλει ὑπηρετήσῃ τὴν πατρίδα, καθόσον εἶναι ἀναντιρρήτον ὅτι ἔθνος ἄνευ ποιήσεως, ἴδιον ἐχούσης χαρακτῆρα, δὲν εἶναι ἔθνος· ὠφέλιμον δὲ θεωρεῖ τὸν ἀγῶνα, διότι διεγείρει δι' αὐτοῦ τὴν ἀμιλλαν, καὶ προτρέπει εἰς ἀξιολόγους ἀσχολίας τὰς εὐγενεῖς ψυχὰς, εἰς αἷς ἐδώρησεν ἡ φύσις τὸ πολύτιμον δῶρον τῆς ποιήσεως.

Τὰ σταθμὰ, δι' ὧν ἡ σχετικὴ καὶ ἀπόλυτος ἀξία τῶν ὑπὸ τὴν κρίσιν μας ἔργων ἐξετιμήθη, ἦσαν τὰ εἰλικρινείας καὶ ἀνάγκης· διότι ὡς Ἕλληνες ποθοῦμεν τύπον ἰδιάζοντα ἑλληνικῆς ποιήσεως ἀφ' ἑνὸς, βλέπομεν δὲ ἀφ' ἑτέρου τὴν ἰλὺν τῆς μυθιστορίας νὰ ἐπιδρῇ ὁσημέραι πλεονέτερον ἐπὶ τῶν πατριαρχικῶν ἡθῶν τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, τοὺς δ' ἐμμέτρως γράφοντας νὰ χρησιμεύωσιν ὡς σύρμα τηλεγραφικὸν πρὸς ταχυτέραν διάδοσιν ἀρχῶν καὶ ἰδεῶν, τὰς ὁποίας ἐὰν οἱ πατέρες μας κατ' ὄναρ κἄν ἔβλεπον, ἤθελον μᾶς καταρασθῇ καὶ μᾶς ἀποκηρύξῃ.

Ἀπεβλέψαμεν λοιπὸν κατὰ πρῶτον λόγον εἰς τὴν ὅσον ἔνεστι καλὴν ἐκλογὴν τῆς ὑποθέσεως ἣτις εἶναι ὁ νοῦς τοῦ ποιητοῦ· κατὰ δεύτερον δὲ λόγον εἰς τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν, καὶ τὴν τέχνην ἣτις εἶναι τὸ σῶμα τῶν κρινομένων ἔργων· διότι ἀποκρούομεν μετὰ θάρρους τοὺς κκιῶς ἐφαρμόζοντας παρ' ἡμῖν τὰς ἀρχὰς τῆς λεγομένης ῥομαντικῆς σχολῆς.

Ἐκ τούτων λοιπὸν τῶν ἀρχῶν ἡ Ἐπιτροπὴ ὁρμωμένα ἀποφασίζει·

Α'. Κρίνει ὡς πρωτεύοντα ποιήματα τὸν *Arrivée en Gortyne*, καὶ τὸ *Φρόνημα τῶν πρώτων Χριστιανῶν*, εἰς 2 καὶ διανέμει, ὡς καὶ ἄλλοτε τοῦτο ἐγένετο, τὸ χιλ. ὀδραχμὸν Βουτζινιαῖον βραβεῖον.

Β'. Θεωρεῖ μετ' αὐτὰ ἀξία ἐπαίνου τὰ ποιήματα, ὁ *Θησεύς*, καὶ ὁ *Τελευταῖος κόμης τῶν Σαλώνων*, ὧν τὰ δελτία ἀποφασίζει ν' ἀνοιχθῶσι πρὸς τιμὴν καὶ ἐμφύχωσιν τῶν συγγραψάντων αὐτά.

ΛΟΡΔΟΣ ΕΡΛΙΣΤΑΟΥΝ

(Συνίχεα. 18α. φολιῆδ. 483, 486, 488.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Περὶ τὸ τέλος τῆς ἐποχῆς τῶν διασκεδάσεων ἐν Λονδίῳ, ἣτις διήρκασε περισσύτερον τοῦ συνήθους

τὸ ἔτος ἐκεῖνο, μετέβημεν ὅλοι εἰς Λονδίνον δι' ἓνα μῆνα ἄλλ' οὐχὶ μετὰ μεγάλης ἐπιδείξεως, οὐδὲ σκοπεύοντες νὰ μετᾶσχῳμεν τῶν πολυεξόδων διασκεδάσεων, διότι ὁ πατήρ μου μᾶς τὸ ἀπηγόρευσε χωρὶς νὰ μᾶς δώσῃ λόγον περὶ τούτου. Ἐκεῖνος δὲ ἀπῆλθεν εἰς Λίβερπούλ, ἀφείς τὴν οἰκογένειαν ὑπὸ τὴν προστασίαν μου εἰς ὠραίαν κατοικίαν τῆς ὁδοῦ Baker. Ἡ οἰκογένεια συνίστατο ἀπὸ τὴν μητέρα μου καὶ τὴν Ἰωάνναν· ὁ Κάρολος (τὸν ὁποῖον ὠνόμαζον τότε «αἰδέσιμον Κάρολον» καὶ ἡμεῖς πολλὰ ὑπερήφανοι διὰ τὸν νέον του τίτλον) ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἐφημερίαν του· ὁ δὲ Ῥώσελ καὶ Ἀλγερνον ἐταξείδευον.

Ὁ λόρδος Ἐρλιστάουν ἐπεσκέπτετο τὴν ὁδὸν Baker σχεδὸν καθ' ἑκάστην· ὅτε δὲ περιεπάτουσιν εἰς τὸ Park ἠναγκαζόμεν νὰ χαιρετῶ ἀδιακόπως τὸ ὠραῖον ἐκεῖνο ὄχημα ἐντὸς τοῦ ὁποίου, πλησίον τοῦ μειδιῶντος προσώπου τῆς Μιλαίδης Ἐρλιστάουν, ἐκάθητο ἕτερον τὸ ὁποῖον ἐγνώριζα ἄριστα καὶ τὸ ὁποῖον δὲν ἦτο οὐδόλως μεταβεβλημένον (διότι οὐδεμίαν ἐξωτερικὴν μεταβολὴν ἠδύνατο νὰ ἔχῃ ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς Ἰωάννας)· μόνον ὡς ἐκ τῆς ἀντιπαραθέσεως μοι ἐφαίνετο ἐνίοτε σοβαρώτερον ἢ ὅ,τι ἦτο συνήθως.

Πλὴν ἐκεῖνη εἶχεν ἀποφασίσει περὶ τῆς τύχης τῆς· εἶχεν ἀρκετὴν ἡλικίαν ὥπως γνωρίζῃ τί ἐπεθύμει, διό ἦτο διαιτητὴς τῆς ἰδίας τῆς τύχης.

Συχνάκις, ἐκτελὼν τὰ καθήκοντά μου προστατοῦ τοῦ οἴκου, ὠδήγησα τὴν μητέρα καὶ ἐξαδέλφην μου εἰς τὰς ὑποδοχὰς τοῦ οἴκου Ἐρλιστάουν, ὅπου μὴ ἔχων τί καλλίτερον νὰ πράξω συνείθιζα νὰ ἠθολογῶ περὶ τοῦ εἴδους ἐκεῖνου τῆς ζωῆς τὴν ὁποίαν διῆγε ἡ εὐγενὴς ἐκεῖνη ἀρχαία οἰκογένεια, εὐγενεστέρα ὡς πρὸς τὴν ἀγνότητά τοῦ αἵματος ἀπὸ πολλοὺς νέους Λούκας καὶ Κόμητας. Ὁ βίος των ἦτον ὁ τύπος πολλῶν ἄλλων βίων, τοὺς ὁποίους ὅμως ἐγὼ οὐδέποτε εἶχον γνωρίσει. Συχνάκις ἐν τῷ μέσῳ τοῦ τυφῶνος ἐκεῖνου τῆς κοινωνίας ὅστις γίνεται κέντρον μοναξίας ὅταν τὸ θέλῃ τις, παρετήρουν μετὰ προσοχῆς τινὰ πράγματα τὰ ὁποῖα ἡμεῖς οἱ ὀψίπλουτοι, ἡμεῖς οἱ τολμηροὶ κολυμβιστὰι οἱ εἰσελθόντες διὰ μόνης τῆς δυνάμεως τῶν χειρῶν μας εἰς ἀγνώστους θαλάσσας, μανθάνομεν συνήθως μετὰ δυσκολίας.

Μοι ἐφαίνετο ὅτι μᾶς περιφρονοῦσιν ὀλιγώτερον δι' ὅ,τι εἴμεθα, παρὰ δι' ὅ,τι προσποιούμεθα ὅτι εἴμεθα· ὅτι τὸ μυστικὸν τῆς ἀριστοκρατικῆς μεγαλοπρεπείας συνίσταται πρὸ πάντων εἰς τὸ ὅτι γνωρίζει ὅτι εἶναι κάτοχος τόσων πραγμάτων, ὅσα τῇ εἶναι περιττὸν νὰ ἐπιδείξῃ.

Ἀλλοίμονον! ἂν ἡ γενεά μας ἦτο τοσοῦτον φρόνιμος ὅσον τὰ τέκνα αὐτὰ τοῦ κόσμου, ἂν ἐξετιμῶμεν ἐπίσης τοὺς ἀληθεῖς ὑψαυρούς μας, τὴν τιμιότητα τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν μας, ἂν δὲν ἡσυχυνόμεθα ποτὲ δι' ἑαυτοὺς, νομίζω ὅτι αὐτοὶ οἱ

ἀνώτεροι ἡμῶν ὡς πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ τὴν ἀνάτρο-
φὴν, (μόνην ἀληθῆ ὑπεροχὴν τὴν ὁποῖαν ἔχουσιν ὡς
πρὸς ἡμᾶς), θὰ ἠναγκάζοντο μετ' ὀλίγον νὰ ἀναγνω-
ρίσωσι τὴν εὐγένειαν τὴν ὁποῖαν μόνῃ ἡ ἀξία δίδει,
τὴν ἰσχὺν ἐκείνην ἣτις δὲν ἔχει ἀνάγκη κύρους, ἀφ'
οὗ δὲν προέρχεται ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἀλλὰ ἐκ τοῦ
Θεοῦ.

Γνωρίζω ὅτι καθ' ἑκάστην ἐσπέραν ἐγὼ ὁ Μάρκος
Βράουν, τοῦ ὁποῖου ὁ πατὴρ ὑπῆρξε γραμματεὺς κα-
ταστήματος καὶ ἡ μήτηρ ῥάπτρια φορεμάτων, εὐ-
ρισκόμενῃ μεταξὺ τῶν μεγάλητέρων, τῶν εὐγενεστέ-
ρων, τῶν σοφωτέρων ἀνδρῶν, καὶ τῶν ὠραιότε-
ρων γυναικῶν τοῦ τόπου, καὶ εἰς ὅσον ὑψηλότερον
κύκλον εὐρισκόμενῃ μὲ τὴν περισσοτέραν εὐγένειαν
μὲ μετεχειρίζοντο· γνωρίζω ὅτι ἐκεῖ, μεταξὺ τῶν
βελουδίνων φορεμάτων καὶ ἀδαμάντων, ἐβλεπον τὴν
Ἰωάνναν Δούγλας, πάντοτε τὴν αὐτὴν Ἰωάνναν Δού-
γλας, ἀπλῶς ἐνδεδυμένην μὲ τοὺς ἐλευθέρους καὶ εὐ-
γενεῖς τρόπους τῆς, ὁμιλοῦσαν ὅπως τῇ ἡρεσκῃ καὶ
ἐνδυσμένην ὅπως τῇ ἐφαίνετο καλὸν (διότι ἡρνεῖτο
πεισματωδῶς νὰ ἐξοδεύῃ καὶ λεπτὸν περισσότερον
ἀπὸ τὸ ἰδιαιτέρον τῆς εὐτελὲς εἰσόδημα), διαφορε-
τικὴν ἀπὸ ὅλας τὰς ἄλλας, μὴ φοβουμένην μηδεὶνα,
καὶ ὅμως ἐλκύνουσιν εἰς ἐαυτὴν καὶ εἰς τοὺς περὶ αὐ-
τὴν διαρκῆς καὶ ἔμφυτον σέβας.

Οὐδεὶς πρέπει νὰ τολμήσῃ νὰ διαψεύσῃ τὴν ἀ-
λήθειαν ἀμφιβάλλων περὶ τῆς ἰσχύος τῆς. Ἐν τῇ ἀ-
νοήτῳ πάλῃ μεταξὺ τῶν ἀριστοκρατῶν καὶ τῆς ἄλ-
λης τάξεως τῶν ἀνθρώπων, μόνον τὰ ψευδῆ μας
πτερὰ μᾶς καθιστῶσιν εὐκαταφρονήτους, καὶ δικαίως,
διότι πᾶν ψεῦδος εἶναι ἀξιοκαταφρόνητον. Ἡμεῖς οἱ
τινὲς διατηροῦμεν τὰ ἰδιά μας τίμια πτερὰ, θὰ
εἴμεθα πάντοτε σεβαστὰ καὶ ἀξιολογούμενα πτηνὰ.
Οὐδέποτε ἤκουσα εἰρωνεῖαν οὐδὲ εἶδον μυστικόν τι
μειδίσμα προκειμένου εἴτε περὶ τῆς πτωχῆς Μῆς Δού-
γλας, εἴτε περὶ τῶν « πλουσίων ἐκείνων Βράουν. »

Καὶ αὕτη μὲν ἦτο ἡ μία ἐποψὶς τοῦ ἀντικειμέ-
νου, ἀλλὰ περετῆρησα καὶ ἄλλην.

Ἄν καὶ τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ βίου ἦτο μεγαλοπρε-
πές· καὶ ἐφαίνετο ὅτι δὲν εἶχεν ἄλλον σκοπὸν, ὅπως ὁ
βίος τῶν πάλαι Ἀθηναίων, ἢ νὰ λέγῃ καὶ νὰ μνησθῇ
τί νέον, νὰ ἀσπάζεται νέον τι σχέδιον καλλιτεχνίας
ἢ διασκεδάσεως, μοὶ ἐφαίνετο εἰς ἄκρον λυπηρὸν καὶ
παράδοξον, οὐχὶ διὰ τοὺς νέους τῶν ὁποίων τὸ αἰ-
σθημα τῆς τέρεψως εἶναι τοσοῦτον ζωηρὸν ὥστε εἶναι
ἐξ ἀνάγκης φρόνιμον νὰ διασκεδάζωσιν, ἀλλὰ μετὰ
τὴν νεανικὴν ἡλικίαν. Δὲν ἐπιμένω τόρᾳ ν' ἀποδείξω
τὸ θλιβερὸν μέρος τοιαύτης ζωῆς, ἀλλ' ἀπλῶς ὁμιλῶ
περὶ τῆς λαμπρότητός τῆς· ὁμοιάζει ὡς ἂν ἔζη τις
ἐντὸς οἰκίας ἐξ ὕλου μὴ ἐχούσης μηδεμίαν γωνίαν
σκιερὰν, ἢ ὡς κυμαίνεται τις ἀπὸ ἐνὸς κύματος εἰς

ἄλλο ἐπὶ λαμπυρίζουσας θαλάσσης ἀνευ ἀναπαύσεως
ἢ λιμένος διὰ ν' ἀγκυροβολήσῃ.

Ἐνίοτε ἐπανερχόμενος ἀπὸ τινος τῶν συναναστρο-
φῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἦτο ἀδύνατον νὰ εὕρῃ τις καθ'
ὅλον τὸν οἶκον τοῦ Ἑρλιστάουν μίαν γωνίαν καλὴν
πρὸς ἀνάπαυσιν, οὐδὲ ἓνα τράχηλον γυναικεῖον γυ-
μνὸν ἀπὸ πολύτιμα στολίσματα ἐπὶ τοῦ ὁποῖου νὰ
φαντασθῇ τις κρεμάμενον παιδίον τραυλίζον τὴν λέ-
ξιν «μητέρα,» ἤκουσα προσερχόμενον ἀπὸ τὴν σκο-
τεινὴν γωνίαν τῆς ἀμάξης ὅπου ἐκάθητο ἡ Ἰωάννα,
ἀδύνατον, ἀκούσιον σχεδὸν στεναγμόν.

Δὲν μοὶ ἐφάνετο πλέον παράδοξον διατί ἡ εὐχά-
ριστος οἰκιακὴ ζωὴ τῆς μεσαίας μας κοινωνίας ἔκα-
μεν ἐντύπωσιν εἰς τὸν λόρδον Ἑρλιστάουν.

Ὁ λόρδος Ἑρλιστάουν μᾶς ἐπισκέπτετο, ἢ μάλλον
ἐπισκέπτετο τὴν Ἰωάνναν, ὡς προεῖπον, καθ' ἑκά-
στην. Βλέπων δὲ ἐνίοτε τὴν λάμψιν τῆς φλογὸς ἣ-
τις ἐφλεγε τοὺς μαύρους τοῦ ὀφθαλμοῦ, καὶ ἐδεί-
κνυσεν ὅτι ὑπῆρχεν ἐντὸς αὐτοῦ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἡ
Ἰωάννα ἐπεθύμει ἄλλοτε νὰ τὸν ἴδῃ ἔχοντα (τα-
λαιπωρεῖ Ἰωάννα!), ἤρχισα νὰ ἐννοῶ τὴν αἰτίαν διὰ
τὴν ὁποῖαν ἦτο καλὸν εἰς αὐτὸν νὰ τῷ ἐπιτραπῇ νὰ
μᾶς ἐπισκέπτηται.

Οὐδέποτε ἡ μήτηρ τοῦ τὸν ἐμπόδιζεν. Ὅλα τὰ
δι' αὐτὸν σχέδιά τῆς ἐφαίνοντο διασκορπισθέντα εἰς
τὸν ἀέρα, κατανικηθέντα ἢ ἐκμηδενισθέντα ὑπὸ τῆς
ὀρμητικῆς θελήσεως τοῦ υἱοῦ τῆς. Ἦτο σώφρων γυνὴ
ἡ Λαίδη Ἑρλιστάουν, ἀνωτέρα ἀπλῆς γυναικὸς τοῦ
κόσμου, διότι ἡ Ἰωάννα ἔλεγε πάντοτε ἐρωτωμένη
περὶ αὐτῆς ὅτι τὴν ἡρεσκον.

Ἡμέραν τινὰ ἐκαθήμεθα ἡ Ἰωάννα καὶ ἐγὼ ὁμοῦ,
ἐν ἄκρᾳ σιωπῇ διότι εἶχα νὰ γράψω γράμματα ἐμ-
πορικά, καὶ ἦμην τόσοι χορτασμένοι ἀπὸ τὰς δια-
σκεδάσεις, ὥστε αἱ ὑποθέσεις μοὶ ἐφαίνοντο ἀνάπαυ-
σις καὶ παρηγορία.

Ἡ Ἰωάννα ἐκάθητο πλησίον τοῦ παραθύρου βλέ-
πουσα τὴν θορυβώδη κίνησιν τῶν ὁδῶν τοῦ Λονδί-
νου· οὐδόλως ὁμοιάζε τὴν ῥοδόχρουν ἐνεργητικὴν
Ἰωάνναν Δούγλας, ἣτις συνείθιζε νὰ περιδιαβάζῃ μετ'
ἐμοῦ τὰς θερινὰς πρωίας πρὶν ἀκόμη ἀκουσθῇ ἡ φωνὴ
εἰς τὸν πύργον τῆς Λιθουένη ὁ λόρδος Ἑρλιστάουν.

Πλὴν τότε δὲν ἀνεφέρμεν πλέον τὰς παρελθού-
σας ἐκείνας ἡμέρας. Εὐτυχῶς δύναμιν νὰ θέτω
κατὰ μέρος τοὺς χρόνους καὶ τὰς ἐποχάς, τοὺς λο-
γισμοὺς καὶ τὰ αἰσθήματά μου ὅταν . . . δηλαδὴ
ὅταν ἡ συνείδησίς μου τὸ θέλῃ· οὐδὲν μὲν κατα-
στρέφω, διότι τὸ κακὸν μόνον χρεωστῇ τις νὰ κα-
ταστρέφῃ, ἀλλὰ κλείω τὰ πάντα ἐν τῇ καρδίᾳ μου
καὶ κρατῶν τὸ κλειδίον. Οὐδέποτε ἀμφισβητῶ τι
μετά τινας . . . ἀπλῶς τὸ ἐγκαταλείπω καὶ ἐντελῶς.
Ἀφίνω τὰ μικρὰ δικαίωματα νὰ ὑπάγωσι μὲ τὰ με-
γάλα καὶ οὐδέποτε θὰ ἐζήτουν, θὰ παρεκάλουν, θὰ

ἐπάλκω να μὲν παραχωρηθῇ τι ἔστω καὶ τὸ ἐλάχιστον, τὴ δὲ οὖν δὲν θὰ ἀνῆκεν ἐλευθέρως καὶ μόνον εἰς ἐμέ.

Οὕτως ἡ Ἰωάννα καὶ ἐγὼ σπανίως συνδιελεγόμεθα περισσύτερον ἢ ὅσον τὸ ἀπῆται ἡ συνήθεια. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀκούσας τὴν θύραν κρουσμένην τῇ εἶπον ἀπλῶς ὅτι βεβαίως θὰ ἦτο ὁ λόρδος Ἐρλιστάουν, καὶ ἤρχισα νὰ λαμβάνω τὰ χαρτῖα μου ὅπως ἐξέλθω.

— Ὁχι, εἶναι ἡ Λαίδυ Ἐρλιστάουν· τὴν περιέμενα. Μάρκε, μὴ φύγῃς· ἐπιθυμῶ νὰ μὴ φύγῃς.

Καὶ τὴν ὑπήκουσα.

Ποτὲ ἄλλοτε ἡ Λαίδυ Ἐρλιστάουν δὲν μᾶς ἐπεσκέφθη τόσον πρωϊνὴν ὥραν, σπανίως ἤλθε μόνη ὡς τότε. Φιλήσασα τὴν Ἰωάνναν κατὰ τὸ γαλλικὸν ἔθιμον τρυφερῶς καὶ ζωηρῶς, τὴν εὐχαρίστησε διότι τὴν ἐδέχετο τόσον ἐνωρὶς, καὶ τῇ εἶπεν ὅτι ἤλπιζεν ὅτι δὲν ἦτο κοπιασμένη ἀπὸ τὴν προλαβοῦσαν συναναστροφήν.

— Πλὴν ἀλθῶς, φιλτάτη μου, τραγουδεῖς εἰς τὴν ἐντέλειαν. — Κύριε Βράουν, δικτὶ δὲν μὲ τὸ εἶπες προηγουμένως; Ὅποια ἐλκυστικὴ ἀφέλεια, καὶ ἐνταυτῷ ὅποια τέχνη. Φαίνεται ἡ ἐξαδέλφη σας ὡς ἂν εἶχε σπουδάσει ὑπὸ τὸν διδάσκαλον Γαργία.

— Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἐσπούδασα μὲ αὐτὸν ὀλίγον καιρὸν, εἶπεν ἡ Ἰωάννα, καὶ ἡ Λαίδυ Ἐρλιστάουν ἐφάνη ἀποροῦσα. Ὑπῆρξε μίᾳ ἐποχῇ ὅτε ἐπίστευα ὅτι θὰ ἤναγκαζόμην νὰ κερδήσω τὴν ζωὴν μου διὰ τῆς φωνῆς μου.

— Πῶς, ἀληθινά;

— Δὲν θὰ ἦτο τὸ εἶδος τῆς ζωῆς τὸ ὅποιον θὰ ἐξέλεγα, ἀλλὰ ἐπίστευα ὅτι θὰ ἤναγκαζόμην νὰ κερδήσω τὸν ἄρτον μου. Δὲν εἶχον λοιπὸν ἄλλο τί εἰμὴ τὴν φωνήν μου καὶ εὐχαρίστως θὰ τὴν μετεχειρίζομην. Πλὴν δὲν ἤναγκασθὴν νὰ τὴν μετεχειρισθῶ, καὶ ἴσως δὲν θὰ εὐρεθῶ πλέον εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν.

— Ὁχι, βεβαίως ὄχι, ἀπεκρίθη ἡ Λαίδυ καὶ ἀπετάθη εὐγενῶς ὁμιλοῦσα πρὸς ἐμέ, ἐλπίζουσα ὅτι θὰ μὲ ἀπεδίωκε τοῦ δωματίου, διότι τοῦτο ἦτο συνήθως τὸ ἀποτέλεσμα τῆς πρὸς ἐμέ εὐγενείας της. Πλὴν ἡ εἰλικρίνεια τῆς Ἰωάννας διέλυσε πᾶσαν δυσκολίαν.

— Πιστεύω, Λαίδυ Ἐρλιστάουν, ὅτι εἵχετέ τι νὰ μὲ εἰπῆτε. Εἶναι ἄρα γε ἀνάγκη νὰ ἐξορίσωμεν τὸν ἐξαδέλφον μου Μάρκον, ὅστις εἶναι ἄλλος ἀδελφός μου, διότι δὲν ἔχω ἀδελφὸν εἰς τὸν κόσμον;

Ἡ Λαίδυ Ἐρλιστάουν κατένευσε καὶ εἶπεν·

— Ἡ συνομιλίᾳ μας εἶναι ἀπλουστάτη . . . πιθανὸν ὁ Ἐρλιστάουν νὰ τὸ εἶπε εἰς σέ, τὴν ἐξαμολογήτριάν του κυρίαν. Μὲ εἶπε μάλιστα ὅτι ἡ ἀπόφασίς του ἐξήρτητο ἀπὸ τὴν ἰδικήν σας. Βεβαίως οὐδέποτε ὑπῆρξε πλέον ἀφωσιωμένος λάτρης τοῦ υἱοῦ μου ἐνώπιον τοῦ ὡραίου τούτου βωμοῦ.

Ἄρα γε προσεβλήθη ἡ Ἰωάννα ἀπὸ τὴν ἐλαφρότητα τοῦ ὕφους τῆς Λαίδυς, ἥτις ὑπεδείκνυε τὴν ἐλαφρότητα τοῦ μεταξὺ των δεσμοῦ;

Ὅπως δὴποτε ἀπεκρίθη σταθερῶς·

— Ὁ Λόρδος Ἐρλιστάουν εἶναι πολὺ καλὸς, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐμπιστευθῇ ἀπορῶσαν εἰς αὐτὸν ἀπόφασιν εἰς ἀσφαλεστέρας χεῖρας· πλὴν, ὅπως καὶ οἱ δύο γνωρίζετε δὲν ἀπαιτῶ κἄνεν δικαίωμα ὥστε νὰ ἔχω ἐπιρροὴν εἰς τὰ σχέδιά του.

Ἡ Λαίδυ Ἐρλιστάουν ἐμειδίσεν.

— Βλέπω, εἶπεν, ὅτι πρέπει νὰ ἔλθῃ ὁ ἴδιος νὰ ἐξομολογηθῇ καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν συγχώρησίν του.

— Ἐλπίζω ὅτι μὲ γνωρίζει πλέον ἀρκούντως, ὥστε νὰ μὴ ἐπιχειρισθῇ μηδὲ τὸ ἐν μηδὲ τὸ ἄλλο.

Ἡ σοβαρότης τῆς Ἰωάννας ἐφάνη καταπλήξασα ἐπὶ στιγμὴν καὶ κατακυριεύσασα τὴν μητέρα, ἥτις ἠρώτησε ταπεινῇ τῇ φωνῇ·

— Μὴς Δούγλας, πρέπει νὰ πιστεύσω ὅτι οὐδεὶς δεσμὸς ὑπάρχει μεταξὺ ὑμῶν καὶ τοῦ υἱοῦ μου; Ὁ ἀρραβὼν διελύθη;

— Οὐδέποτε ὑπῆρξε δεσμὸς ἐκ μέρους του, καὶ νομίζω σᾶς τὸ εἶπε πρὸ καιροῦ. Ὑπῆρξε πάντοτε ἐλεύθερος . . . ἐντελῶς ἐλεύθερος.

Λάμψις διηλθε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς Λαίδυ Ἐρλιστάουν, ὡς ἐλαφρὰ ἀντανάκλασις τῆς φλογός, ἥτις ἐφαίνετο ἐνίοτε εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ υἱοῦ της.

— Ἄς μὴ συζητῶμεν ἐπὶ λέξεων· θὰ σᾶς εἶπω τὸ σχέδιόν μου, τὸ ὅποιον πρὸ πολλοῦ ἐπιθυμῶ νὰ πραγματοποιήσω. Ἐπιθυμῶ νὰ ταξιδεύσω μὲ τὸν υἱόν μου εἰς τὴν Ἰταλίαν, τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν Ἅγιον Τάφον. Εἶναι ὠριμώτατος τόπος τὰ ἱεροσόλυμα.

Τὴν τελευταίαν ταύτην παρατήρησιν ἀπέτεινεν εἰς ἐμέ, ἐγὼ δὲ ἀπῆντησα διὰ τινων φράσεων ὅπως δώσω καιρὸν εἰς τὴν Ἰωάνναν νὰ ἀναλάβῃ. Μετ' ὀλίγον εἶπε·

— Θὰ διαρκέσῃ πολὺ τὸ ταξίδιον, μιαιδίη;

— Μόνον δύο ἢ τρία ἔτη ἢ καὶ ὀλιγώτερον.

— Καὶ πότε θὰ ἀναχωρήσετε;

— Εὐθύς.

Ἡ Ἰωάννα δὲν ἠρώτησε τί περιπλέον ἀλλ' ἐκάθητο ἡσυχῶς.

Κἄτι τι, τὸ ὅποιον ὁμοῦς δὲν δύναμαι νὰ ὀνομάσω χρῶμα, διότι ἦτο τότε πάντοτε ὠχρὰ, ἐχάθη ἀπὸ τὸ πρόσωπόν της, ὅπως τὸ φῶς χάνεται ἀπὸ τὸ παράθυρον ὅταν ὁ ἥλιος δύῃ· τὸ σκότος ἐρχεται βραμνιδόν, τὸ περιμένει τις καὶ ὁμοῦς εἶναι ἀπώλεια, εἶναι τί τὸ ὅποιον ὑπῆρχε καὶ δὲν ὑπάρχει πλέον.

— Εἰπέτε με, Μὴς Δούγλας, τί φροναῖτε περὶ τοῦ σχεδίου τούτου;

— Νομίζω ὅτι ἂν ὁ Λόρδος Ἐρλιστάουν τὸ ἐπιθυμῇ καὶ ἀφ' οὗ ἡ μήτηρ του τὸ ἐπιθυμῇ βεβαίως

θὰ τὸ θέλῃ, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι πρέπει νὰ ὑπάγετε.

— Πρέπει, αὐτὴ εἶναι ἡ πεφιλημένη σας λέξις καὶ τὴν ἐνεπνεύσατε καὶ εἰς τινὰ φίλον μας. Ὁμιλεῖ πάντοτε περὶ τοῦ ὅ,τι χρεώσται νὰ κάμῃ. Σπουδαίως (καὶ ἐβλεπε; καλοκαγαθίαν ὑπὸ τὸν εὐθυμον τρόπον της) ἡ μήτηρ ὀφείλει εὐγνωμοσύνην εἰς τοὺς ἐξασκοῦντας καλὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ υἱοῦ της ἐν χρισίμῳ στιγμῇ τῆς ζωῆς του.

Τὰ χεῖλη τῆς Ἰωάννας ἔτρεμον.

— Λυποῦμαι ἀληθῶς, ἐξηκολούθησεν ἡ Λαίδη, λαμβάνουσα αὐτὸν ἀπὸ ὑμᾶς διὰ τὸ ταξείδιον τοῦτο· πλὴν τὸν γνωρίζετε ὅσον τὸν γνωρίζω καὶ ἐγὼ, φιλάττη μου Μίς Δούγλας . . . εἶναι εὐγενὲς πλάσμα . . . εἶναι τιμὴ ψυχὴ καὶ εἰς τὰς πράξεις καὶ εἰς τὰς ἀρχάς της· εἶναι ὀλίγον . . . ὀλίγον . . . Πλὴν τοῦτο θὰ διορθωθῇ.

Τί θὰ διορθῶντο; Ἡ Ἰωάννα βεβαίως τὸ ἐγνώριζε διότι ἀπεκρίθη ἀργῶς καὶ σταθερῶς·

— Πιστεύω ὅτι θὰ περάσῃ.

— Μίαν φορὰν . . . γνωρίζω ὅτι δύναμαι νὰ ὁμιλήσω ἐνώπιον τοῦ ἐξαδέλφου σας . . . Μίαν φορὰν ἐπιθύμουν νὰ ὑπανδρεύσω τὸν Ἐρλιστάουν νέον, καὶ ἀκόμη τὴν ὥρην πιστεύω . . .

Ἐνταῦθα ἐδίστασε καὶ ἔρριψε βλέμμα ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς Ἰωάννας τὸ ὅποιον ἦτο πολὺ ὀλιγώτερον ἀκμαῖον καὶ ὠραῖον ἀπὸ τὴν ἡμέραν, ὅτε πρῶτην φορὰν ἐγένετο ἡ μητρικὴ ἐρευνά εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ πύργου τοῦ Λιθουένη.

— Πιστεύω ἐνίοτε ὅτι ἂν ᾔθέλετε νὰ τὸν ἀκούσετε . . .

— Ὄχι, ὑπέλαβεν ἡ Ἰωάννα ταχέως, εἶναι καλλίτερον νὰ μὴ ὑπανδρευθῇ. Δὲν εἶναι διὰ τὸ καλὸν τοῦ νὰ μὲ νυμφευθῇ.

— Εἶπετε τοῦτο εἰς αὐτόν;

— Ἀπ' ἀρχῆς· ἀλλὰ δὲν θέλει νὰ τὸ ἀκούσῃ. Δὲν θέλει νὰ μὲ ἀφήσῃ. Μὲ ἀγαπᾷ, τόρα.

Ὡ! ὅποιον βᾶθος σημασίας ὑπῆρχεν εἰς τὴν ἡμιπροφερθεῖσαν ταύτην λέξιν, εἰς τὸ τόρα ἐκαίνο τὸ ὅποιον γνωρίζω ὅτι δὲν ἐσκόπευε νὰ προσφέρῃ, ἀλλὰ τὴν διέφυγεν ἀκουσίως.

Ἀγνοῶ ἂν ἡ Λαίδη Ἐρλιστάουν τὸ ἤκουσεν ἢ ὄχι. Ἵποπτεύω μόνον ὅτι τὸ ἤκουσε καὶ ὅτι τὸ ἐνόησε. Λαβοῦσα τὴν χεῖρα τῆς Ἰωάννας εἶπε μεθ' ὅλης τῆς καρδίας, ἥτις πιθανὸν νὰ ἐπαλλεν ἄλλοτε πιστῶς καὶ ἐμπιστῶς δι' ἄλλον ἐπίσης λόρδον Ἐρλιστάουν, ἀφοῦ ἐνυμφεύθη εἰκοσσετῆς·

— Δὲν εὐχομαι εἰς τὸν υἱόν μου νὰ ἀγαπήσῃ ποτὲ εὐγενεστέραν γυναῖκα.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐπαύσα νὰ ἀποφεύγῃ τὸν μνηστῆρα τῆς Ἰωάννας τόσον ὅσον ἄλλοτε· διότι ἡσυχνὸν μὴν ἐνδικέρον ἐναντίον τῆς θελήσεώς μου

διὰ τὴν ἀγάπην του ἐκείνην, διὰ τὴν πεισματώδη ἐπιμονὴν του καὶ τὴν κτατήμουσαν αὐτὸν λατρείαν πρὸς τὴν γυναῖκα ἥτις κατέλαβεν ὄχι μόνον τὴν φαντασίαν του ἀλλὰ καὶ πᾶν ὅ,τι εἶχε καλλίτερον ἐν ἐκυτῷ, καὶ ἥτις ἦτο πρὸς αὐτὸν ὑψηλότερόν τι καὶ ἀγνώτερον ἀπὸ πάθος, ἰδανικὴ ἀγάπη.

Δὲν λέγω ὅτι ἔλειπε τὸ πάθος μετὰ τὴν βιαίαν ζηλοτυπίαν, τὴν πρόσκαιρον ὀργὴν, μὲ ὅλον τὸν σπινθηροβολισμόν πυρὸς κπιομένου ζωηρῶς καὶ ταχέως, ἀλλὰ δὲν δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ αὐτὸ ἐνόσω ἀνάπτει.

Νέος, ἐμπιστῶς, βαθέως, ἄνευ συμφέροντος ἀγχιπῶν, ἔχει τι ἐν αὐτῷ ἄξιον σεβασμοῦ. Οὐδ' ἐνόσω αἱ γυναῖκες εἶναι γυναῖκες, καὶ ὁ ἐμπνεόμενος ὑπ' αὐτῶν ἔρωος ἀνυψώνει καὶ ἐξευγενίζει τὴν φύσιν των, δύναται τις νὰ εὕρῃ ἄξιον ἀπορίας ἢ αἰσχύνης, ὅτι ἡ ἀφροσύνη αὕτη δὲν ἀπετείνεται ἐντελῶς εἰς ἀπλοῦν εἶδωλον ψυχρὸν ὡς μάρμαρον.

Μεθ' ὅλα τὰ ὅποια ἔλεγεν ἡ Ἰωάννα, ἐγὼ ὅστις παρετήρουν πολλὰ βλέμματα καὶ ἤκουον διαφόρους ἤχους φωνῆς ὀλιγώτερον ἐπιφυλακτικῶς καθόσον ἐπλησίαζεν ὁ καιρὸς τοῦ ἀποχωρισμοῦ των, ἤρχισα νὰ παύωμαι ὅτι, ἂν καὶ ᾔθελε νὰ δοκιμάσῃ τὴν πίστιν τοῦ μνηστῆρος της, ἡ χάριν αὐτοῦ ἤρνεϊτο νὰ τὸν δέσῃ δι' ἐπιστήμου ἀρραβῶνος, ὅμως βεβαίως ἐνωρίτερον ἢ ἀργότερον θὰ ἐνυμφεύετο τὸν λόρδον Ἐρλιστάουν.

Τὴν πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ἡμέραν τὸ ὄχημά του ἵστατο ἐμπροσθεν τῆς θύρας μας πρὸ τῆς ἐνάτης πρωῒνης ὥρας. Ἦκουσα τὸ ταχὺ βῆμά του ἀναβαῖνον τὴν κλίμακα καὶ τὴν μετὰ πολλῆς οἰκειότητος εἰσοδόν του εἰς τὴν δευτέραν αἴθουσαν ὅπου ἡ Ἰωάννα ἐπότιζε τὰ ἄνθη της· διότι ἐξ ὅλων τῶν δώρων τὰ ὅποια ᾔθελεν ἀδιακόπως ὁ νέος λόρδος νὰ τῇ προσφέρῃ, τὰ μόνον τὰ ὅποια ἐδέχετο ἦσαν ἄνθη.

— Ἦλθα νὰ περάσω ὅλην μου τὴν ἡμέραν μαζὶ σοῦ . . . μὲ τὸ ἐπιτρέπεις;

Ἡ Ἰωάννα ἐμειδίασε· κατεγίνετο μὲ ἐν ἡλιοτρόπιον μαραινόμενον ἀπὸ τὸν ἀέρα τοῦ Λονδίνου.

— Δὲν δύναμαι νὰ τὸ διατηρήσω ζωηρὸν, βλέπεις, εἶπεν.

— Ἄφες το, τί σὲ μέλει; . . . κράτησέ το ἐνόσω ἀξίζει καὶ μετὰ ταῦτα ρίψε το. Ἀλλὰ δὲν μὲ ἀπῆντησες. Εἶπε δύναμαι νὰ μείνω, ἢ ἐπιθυμεῖς νὰ ἀναχωρήσω;

— Ὄχι! ἀπεκρίθη καὶ τῷ ἔτεινε τὴν χεῖρα. Τὴν τελευταίαν αὐτὴν ἡμέραν; . . . Ὄχι, μείνε.

Οὐδέποτε διήλθεν ἄλλοτε ὁλόκληρον ἡμέραν εἰς τὴν ὁδὸν Baker· μετ' ὀλίγον ἐγένετο ἀνυπόμονος, ἀνήσυχος καὶ ἤρχισε νὰ περιπατῇ ἄνω καὶ κάτω εἰς τὴν μελαγχολικὴν αἴθουσάν μας· δὲν ὑπῆρχον ἐν αὐτῇ ὥρα καὶ γωνίαι ὅπως καθήσῃ τις καὶ συνομιλήσῃ

ὅπως εἰς τὸν οἶκον τῆς Λαΐδου Ἐρλιστάουν· δὲν ἔπῃρχον κῆποι μὲ λαμπρὸν ἥλιον ὥς εἰς τὸν Πύργον τοῦ Λουθηέτ, ὅπως ὁμιλήσῃ ἐρωτικῶς εἰς τὴν Ἰωάνναν, ἢ ἡ Ἰωάννα τῷ ἐπέτρεπε τοιούτους λόγους, τὸ ὁποῖον οὐδέποτε τῷ ἐπέτρεψε. Μόνον ἐντὸς τῶν ὀφθαλμῶν τῆς, οἵτινες, ἂν καὶ ἐκείνη ἐφαίνετο πολλὰ ἡσυχος, ἠκολούθουν πάντοτε ὅλας τὰς κινήσεις τοῦ λόρδου Ἐρλιστάουν καὶ παρετήρουν πᾶν ὅ,τι τῷ ἤρεσκεν, ἠδύνατό τις νὰ ἴδῃ ἀγάπην ἐλευθέραν πᾶν τὸς ἐγωϊσμοῦ, ἀποστρεφόμενην πᾶσαν ἐρωτοτροπίαν, καὶ ἥτις ἀπεδείκνυετο ἄριστα ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς σιωπῆς τῆς.

Ἐπὶ τέλους, ἐνῶ ὁ νέος λόρδος ἐκάθητο πλησίον τῆς μητρός μου ἀκούων εὐμενῶς τὰς μακρὰς τῆς διηγήσεις περὶ τῶν δυσαρρεσκείων τὰς ὁποίας εἶχεν εἰς τὴν ἐνοικιασμένην οἰκίαν μας, ἡ Ἰωάννα ἀφῆκε τὸ ἐργόχειρόν τῆς καὶ μᾶς προέτεινε νὰ ὑπάγωμεν ὅλοι ὁμοῦ ἔτι μίαν φορὰν, ὅπως πολλάκις ἄλλοτε, εἰς τὸ Κρυστάλινον Παλάτιον.

— Πλὴν εἶναι Πέμπτη, εἶναι ἡ ἡμέρα τοῦ ὄχλου.

— Ἐγὼ εἶμαι ἐκ τοῦ ὄχλου, ἀπεκρίθη ἡ Ἰωάννα, καὶ ἐπιθυμῶ νὰ ὑπάγω.

Καὶ ὑπήγαμεν.

Ἐλθισμένη ἡ σχεδὸν ἡδῆ, μετ' ὀλίγον θὰ ἦναι μύθος τὸν ὁποῖον θὰ διηγούμεθα εἰς τὰ τέκνα μας, τὸ Παλάτιον τοῦ λαοῦ τοῦ ἔτους 1851. Καὶ ὅμως πόσον ὠραῖον ἦτο, πόσον θαυμάσιον, ὅταν ἐξερχόμενός τις ἀπὸ τὸν κονιορτὸν τοῦ Λονδίνου εἰσῆρχετο εἰς τὸ μέγα ἐκεῖνο οἰκοδόμημα μετὰ τῶν κεκλεισμένων χλοερῶν καὶ ἀκινήτων δένδρων, τῶν παρατεταγμένων ἀγαλμάτων καὶ τῆς κρυσταλίνου πηγῆς του.

Ὅποιον μαγευτικὸν θέαμα! Μετὰ ταῦτα προχωρῶν τις ἤκουε τὸ αἰώνιον ψιθύρισμα τοῦ πλήθους, τοῦ περιέργου, φιλανθρώπου, ἀπείρου ἐκείνου πλήθους, οὔτινος ὁ σωρὸς ἠρμήνευε τὸ αἶσθημα τῆς ἀπομονώσεως, ἐνῶ τὸ ἀδιάκοπον καὶ συγκεχυμένον αἶσθημά του ἠρμήνευε τὸ αἶσθημα τῆς σιωπῆς.

Μοὶ ἤρεσκε νὰ παρασύρωμαι ὑπὸ τῆς ζώσης ταύτης θαλάσσης ἢ νὰ τὴν παρατηρῶ ἀπὸ τινος ἄκρον τῶν στοῶν καὶ νὰ παρακολουθῶ ἕκαστον τῶν συγκροτούντων αὐτήν, φέροντα ἄγνωστον προσωπικὸν φορτίον ἡδονῆς ἢ παθημάτων. Μὲ ἤρεσκε νὰ ἀναγνωρίζω ὡς ἐκ τῆς ἐντυπώσεως τὴν ὁποίαν μὲ ἐπροξένουν, ὅτι ἕκαστος αὐτῶν ἦτον ἀδελφός ἢ ἀδελφή μου, ὅτι εἴτε εὐγενὴς ἢ ὄχι, εἴτε πλούσιος εἴτε πτωχός, εἴτε σοφός εἴτε ἀμαθής, εἴτε ἀμαρτωλὸς εἴτε ἀθώος, ἦτο πάντοτε ἀδελφός ἢ ἀδελφή μου, καὶ διὰ τοῦτο ἄξιός ὅλου τοῦ ἐνδιαφέροντός μου, ἐπειδὴ οὐδένα αὐτῶν ἐλθισμένον ὁ Θεός.

Ἐνίοτε δὲ, ὅταν τὸ μέγα ὄργανον ἤρχιζε νὰ ἀντιχῇ προσεπάθουν νὰ ἀναλύσω πολλὰ δυσδιάλυτα

προβλήματα περὶ ἑμαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων, σκεπτόμενος περὶ αὐτῶν ὄχι ὅπως ἦσαν τότε πεφορτισμένοι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὑπὸ ἀνωφελῶν πόνων ἢ κηλιδωμένοι δι' ἀνεξαλήπτων ἀμαρτημάτων κατὰ τὸ φαινόμενον, ἀλλ' ὡς ἂν ἀπετέλουν μέρος τοῦ μεγάλου ἐκείνου πλήθους τὸ ὁποῖον οὐδεὶς δύναται νὰ μετρήσῃ καὶ τὸ ὁποῖον θὰ ἔλθῃ ἐκ παντὸς ἔθνους, ἐκ πάσης φυλῆς, ἐκ παντὸς λαοῦ καὶ γλώσσης, ἵνα συγκροτήσῃ τὸ ἀναρίθμητον τάγμα τῆς Ἐκκλησίας, τὰ αἰσθήματα ταῦτα ἀπέπνιγον πάντα τὰ λοιπὰ καὶ ὅτε ἐβλεπα πάσας σχεδὸν τὰς ὥρας νὰ ἐξέρχωνται ἀπὸ τὸ πλῆθος ἢ νὰ εἰσέρχωνται εἰς αὐτὸ τὰ δύο μόνον πρόσωπα εἰς τὰ ὁποῖα προσωπικῶς ἐνδιαφερόμενην, τὰ παρετήρουν ὡς ἂν εἶχον ἀπαντήσῃ αὐτὰς μεταξὺ τῶν ἐπουρανίων ἐκείνων ὄντων, ὅτε κατὰ τὴν θρησκείαν θέλομεν ἀποβάλλει πᾶν ὅ,τι δὲν εἶναι ἀρκετὰ ἄγνόν ὅπως ὑποφέρῃ.

Νομίζω ὅτι διεσκέδασαν τὴν ἡμέραν ἐκείνην.

Μοὶ φαίνεται ὅτι βλέπω ἀκόμη τὴν ὑψηλὴν κεφαλὴν τοῦ λόρδου Ἐρλιστάουν καὶ τὴν λεπτὴν καὶ σκοτεινῶς ἐνδεδυμένην μορφήν τῆς Ἰωάννας κινουμένης ἐν τῷ μέσῳ τῶν μεγάλων αἰθουσῶν ἢ περιπλανωμένης εἰς τὰς μεγαλοπρεπεῖς αὐλὰς. Ἐπὶ τέλους εὗρον αὐτὰς εἰς τὸ μέρος πὸ ὁποῖον εἶχομεν ὀρίσει ὅπως συναντηθῶμεν, καθημένους μεταξὺ τοῦ ὄχλου ὅστις κατεγίνετο νὰ ἐκβάλλῃ τὸ δειπνὸν τοῦ ἀπὸ διάφορα μεγάλα κάνιστρα καὶ νὰ γεμίζῃ τὰ ποτήριά του εἰς τὴν κρυσταλίνην πηγὴν. Εἶδον μάλιστα τὸν λόρδον Ἐρλιστάουν ἐγειρόμενον καὶ γεμίζοντα τὰ ποτήρια γυναικὸς τινος δυστρόπου καὶ βεβαρημένης ὑπὸ ἀπείρων τέκνων, ἥτις τῷ ἀπήντησε μόνον διὰ τρόπου τραχέως.

— Σ' εὐχαριστῶ, εἶσαι εὐγενέστερος ἀφ' ὅ,τι συνήθως εἶναι οἱ νέοι τῆς τάξεώς σου.

Ἄρά γε θὰ προσέφερε τὴν ἐκδούλευσιν ταύτην ἂν ἦτο μόνος ἢ τὴν ἔκκαμεν ὅπως ἴδῃ τὸ μειδίωμα τῆς Ἰωάννας. Τοῦτο ἐσυλλογίσθη, ἀλλ' ὅπως δῆποτε ἐπραξε καλῶς.

— Ἡ ἡμέρα παρήρχετο, ἀμυδρὸν φῶς ἐσκίαζε τὰς αὐλὰς ἐνῶ ἡ ἀντανάκλασις τοῦ δύοντος ἡλίου ἐπιπτεν ἐπὶ τῶν ποικιλοχρῶν ταπήτων καὶ ἀκινήτων σημαίων τῶν διαφόρων ἔθνων, τῶν κρεμασμένων καθ' ὅλον τὸ μέρος τῶν πτερύγων τοῦ κτιρίου.

— Ἄς ὑπάγωμεν ὅλοι νὰ καθήσωμεν εἰς τινὰ γωνίαν ἡσύχως ἕως νὰ κρουσθῇ ὁ κώδων, εἶπεν ἡ Ἰωάννα.

Οἱ δύο ὑπῆγον νὰ καθήσωσιν ἀλλ' ἐγὼ ἔμεινα μακρὰν των. Συνωμίλουν ζωηρῶς, δὲν τοὺς ἤκουα οὐδ' ἐπεθύμησα ποτὲ νὰ μάθω τί ἔλεγον· οὐδεὶς πρέπει νὰ συλλογισθῇ καὶ νὰ ταράξῃ τὴν ἱερότητα τοῦ παρελθόντος τοῦ ἄλλου.

Ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη τὴν Ἰωάνναν καὶ σήμερον ὅ-

πως ἐκάθην τότε ἐκεῖ, μὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμέ-
νας, μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς νεύοντας ὅτε ἤκουε καὶ
ἀνυψουμένους ὅτε ὠμίλει διὰ τὴν βλέψη τὸν λόρδον
Ἑρλιστάουν, τὸ ὥραϊον ἐκεῖνο πρόσωπον τὸ ὁποῖον
ἦτο ἔτι ὠραιότερον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς της, ὁ Θεὸς
τὸ γνωρίζει. Δὲν τὸ ἀρνοῦμαι, οὐδὲ μνησικακῶ αὐ-
τόν. Ὁ Θεὸς τὴν φυλάττει! . . . ὑπῆρξεν ὁ πρῶ-
τος ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον ἠγάπησεν ἡ Ἰωάννα!

Ὁ κώδων τῆς ἀναχωρήσεως ἐκρούσθη καὶ ἔκαμε
τὴν Ἰωάνναν ν' ἀναπηδήσῃ . . . ἦτο συχνὰ νευρική
ἀπό τινος· ὁ βαθὺς, παρατεταμένος ἐκεῖνος ἦχος ἐ-
φαίνετο διαπερῶν αὐτήν· ὅτε δὲ ἠγέρθη ὅπως περι-
πατήσῃ μόλις ἠδύνατο νὰ κρατηθῇ.

— Εἶναι κατακοπιασμένη, εἶπον, πρέπει νὰ τὴν
ὁδηγήσωμεν εἰς τὴν οἰκίαν.

— Ναι, ναι, ἀπεκρίθη ὁ λόρδος. Μόνον πέντε
λεπτὰ ἀκόμη διὰ νὰ κάμωμεν ἓνα τελευταῖον γύ-
ρον εἰς τὸν ὥραιο αὐτὸν πρόδρομον . . . δύνασαι
Ἰωάννα;

Ἐκείνη δὲ συνήνεσε μειδιάσασα.

Καὶ στηριζομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ λόρδου
Ἑρλιστάουν, ἐβιάδιζεν ἀργῶς, ἕως ὅτου σταματήσασα
ἐνώπιον τῆς θύρας ἐστράφη ὅπως ἴδῃ ὀπισθὲν της.

Τὸ παρελθὸν ἔτος, διαβαίνων ἀπὸ τὰ Kensington-
Gardens ἐσταμάτησα ἐπίσης, ἕως ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ
μέρους, ἀναμνησθεὶς πῶς ἐσταματήσαμεν οἱ τρεῖς
ἐκεῖ, καὶ ἐστράφημεν ὅπως θαυμάσωμεν τὸ μαγευ-
τικὸν ἐκεῖνο πελάτιον ἐν ὅλῃ τῇ λαμπρότητι τῶν
χρωμάτων, τῆς μορφῆς καὶ τοῦ ἡχου. Τί ἀπέμεινεν
ἐξ αὐτοῦ; . . . Οὐδὲν, ἐκτὸς τοῦ ἀέρος, τοῦ φωτὸς
καὶ τῆς ἐκτάσεως ὅπου ὁ ἥλιος δύναται ἀκόμη νὰ
λάμψῃ καὶ τὸ χόρτον νὰ βλαστήσῃ, καὶ ἐσυλλογι-
σθῇ πόσον εὐτυχεῖς εἶναι ἐκεῖνοι εἰς τοὺς ὁποίους
ταῦτα μένουσιν ἀκόμη μετὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ
κρυσταλλίνου πελατίου τῆς νεότητός των!

Ἐπανελθόντες εἰς τὴν κατοικίαν μας εὗρομεν ἐ-
πιστολὴν τῆς Λαίδου Ἑρλιστάουν πρὸς τὸν υἱὸν της,
ὅστις ἀναγνούς αὐτὴν τὴν ἐνεχείρησεν εἰς τὴν Ἰω-
άνναν μετὰ χειρονομίας δυσαρρεσκείας.

— Δὲν θέλω νὰ ὑπάγω, εἶπεν, ἀπορῶ πῶς τὸ
ἀπαιτεῖ. Αὐτὴν τὴν τελευταίαν μου νύκτα νὰ τὴν
περάσω εἰς τοῦ Ἐπισκόπου! . . . καὶ ὅμως γνωρίζει
ὅτι ἀποστρέφομαι νὰ πηγαίνω ἐκεῖ. Ἰωάννα ἂν σὺ
ἤξευρες . . .

Ἐσταμάτησε δὲ διότι ἡ Ἰωάννα ὑπέλαθε μὲ τὴν
καταπειστικὴν φωνὴν της·

— Ἡξεύρω ἐν μόνον πρᾶγμα ὅτι δὲν θὰ ἀρνη-
θῇς τὴν αἴτησιν τῆς μητρός σου . . . εἶναι δικαίω-
μά της.

— Καὶ σὺ λοιπὸν δὲν ἔχεις κἀνὲν δικαίωμα;
Οὐδὲ αὐτὴν τὴν τελευταίαν ἐσπέραν; . . . Εἶναι σκλη-
ρὸν ἐκ μέρους σου.

— Ἀληθινά; ἀπεκρίθη ἡ Ἰωάννα, καὶ ἐκβαλοῦσα
τὸ ὥρολόγιόν της μὲ χεῖρα τρέμουσαν πολὺ, εἶπεν
ἀποφασιστικῶς·

— ἔχεις καιρὸν καὶ διὰ τὰ δύο. Ἰδέ . . . μίαν,
δύο, τρεῖς ὥρας ἀκόμη εἴμπορεῖς νὰ μείνης μαζί μας
καὶ μετὰ ταῦτα πηγαίνεις ἐκεῖ.

Ὁ μνηστήρ της τῇ ἀπέτεινε ἀκόμη τινὰς ἐπιπλή-
ξεις, ὁποίας συχνὰ ἤκουεν ἡ Ἰωάννα καὶ ἐμειδία.
Πλὴν τὸ μειδιάματά της τὸν κατεπράυνε, καὶ ἕτερόν
τι τὸ ὁποῖον μὲ ἔκαμνε συχνὰ νὰ σκέπτωμαι περὶ τοῦ
μέλλοντος, ἡ θέλπισις της πάντοτε τὸν ἐξουσίαζεν.

Ὀλόκληρον σχεδὸν ὥραν ἐντὸς τῆς ἡσύχου αἰ-
θούσης ἥτις ἐσκοτίζετο ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἐκαθή-
μην πλησίον τοῦ παραθύρου καὶ ἀνεγίνωσκον ἐνῶ ἡ
μήτηρ μου ἐκοιμᾶτο ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου. Ὁ Λόρδος
Ἑρλιστάουν δὲν ἠγάπα τοὺς λύχνους, ὥστε δὲν ἐφω-
τιζόμεθα εἰμὴ ὑπὸ τῆς λάμψεως τοῦ φανοῦ τῆς ὁδοῦ
ἥτις ἀντενάκλα ἐπὶ τοῦ τοίχου.

ὑπὸ τὴν λάμψιν ταύτην ἔβλεπον τὴν Ἰωάνναν
καθημένην ἐντὸς θρανίου ἀκίνητον, καὶ παρὰ τοὺς
πόδας της, ἐπὶ τοῦ τάπητος, ἄλλον τινὰ νέον. Ἠδύ-
νατό τις νὰ γελάσῃ ἐνθυμούμενος τὴν ἀξιοπρέπειαν
τοῦ ἡθους τοῦ λόρδου Ἑρλιστάουν κατὰ τὴν διατρι-
βὴν του εἰς τὸν πύργον τοῦ Λιθουέητ· πλὴν δὲν ἦτο
τότε στιγμὴ γέλωτος.

— Δὲν ὀμιλεῖ λοιπὸν κανεὶς! εἶπεν ἡ Ἰωάννα
μετὰ μακρὰν σιωπὴν.

Ὁμιλία ἀσυνεπῆς ἠκολούθησε τὴν παρατήρησιν
ταύτην περὶ διαφόρων ἀνθρώπων καὶ βιβλίων· μετὰ
ταῦτα δὲ, εἴτε διότι αἱ ἰδέαι ἐγκατέλειπον αὐτόν,
εἴτε διότι ἐνεδύθησαν μορφὴν ἐμπαθῆ τὴν ὁποίαν
δὲν ἠδύνατο νὰ ἐκφράσῃ εἰμὴ μέχρις ὀρίων περιωρι-
σμένων, (ἂν καὶ συνήθως ἡ μήτηρ μου καὶ ἐγὼ δὲν
τὸν ἐστενοχωροῦμεν πολὺ) ὁ Λόρδος Ἑρλιστάουν ἤρ-
χισε νὰ ἀπαγγέλλῃ στίχους.

Ὁποῖαν ὥραϊαν, γλυκεῖαν, ἔντονον φωνὴν εἶχε!
ἥτις μεταξὺ τοῦ σκότους θὰ ἐγοήτευσεν βεβαίως καρ-
δίαν νέαν καὶ ἀγαπῶσαν αὐτόν! Συνεκίνησε καὶ ἐμὲ
αὐτόν ἐν μέρει· τεμάχια τινὰ μάλιστα ἐξ ἐκείνων
τῶν στίχων τοὺς ὁποίους ἀπήγγειλε μὲ ἔκαμαν με-
γίστην ἐντύπωσιν· τὰ εὔρον μετὰ ταῦτα ἐντὸς βι-
βλίου καὶ εἶδον ὅτι δὲν εἶχον ἀνακαλύψει τότε ὅλην
τὴν σημασίαν. Ἦτο ποίημα ἐρωτικὸν, ὡς ἐννοεῖ-
ται. Ὁ νέος περιέγραφε μὲ γλῶσσαν μαγευτικὴν,
θεῖαν καὶ γηϊνὴν ἐνταυτῷ ἐκείνην τὴν ὁποίαν ἠγάπα
καὶ ἐζήτησε πάντοτε· ἐπὶ τέλους συναντᾷ αὐτὴν καὶ
λέγει· «Ἐνόησα τέλος ὅτι ἐκείνη ἦτο ἡ κεκρυμμένη
ὀπτασία τὴν ὁποίαν πρὸ τῶσων ἐτῶν ἐζήτουν οἱ ὀ-
φθαλμοί μου, ὅτι ἦτο . . .

— Ἡ Αἰμιλία! ὑπέλαθεν ἡ Ἰωάννα γελῶσα.
Διατί σταματᾷς; Εἶναι τὸ γλυκύτερον ὄνομα τὸ ὁ-
ποῖον γνωρίζω.

— Τὸ ἀποστρέφομαι!

Ἀπεκρίθη ὁ λόρδος Ἐρλιστάουν καὶ ἀναπνεύσας ἐστάθη ὀρθίως, οὐδὲ ἠθέλησε πλέον νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἀπαγγελίαν τῶν στίχων. Καὶ ἐγὼ μὲν εὖρον ὀλίγον παράδοξον ὅτι μνηστὴρ τὴν στιγμήν τοῦ ἀποχωρισμοῦ ἐξέφραζε τὰ αἰσθήματά του διὰ λέξεων ἄλλου ἀνδρός. Πλὴν ὁ ἔρωσ λαμβάνει τοσαύτας μορφάς, ὥστε ἐκεῖνο τὸ ὅποιον φαίνεται εἰς τινὰ φύσιν ψευδές, δύναται νὰ ᾖναι ἀληθέστατον εἰς ἄλλην.

Ὁ λόρδος ἐπανελάβε τὸν ἀνήσυχον περίπατόν του ἄνω καὶ κάτω τῆς αἰθούσης, ἣ δὲ Ἰωάννα στενάχασα ἐπλησίασεν εἰς τὸ κύμβαλον καὶ τὸ ἤνοιξεν.

— Ἐνθυμεῖσαι τὸν ἦχον αὐτόν, Μάρκε; μὲ εἶπε. Τὸν ἠγάπας ἄλλοτε ἂν καὶ δὲν ἔχεις μεγάλην κλίσιν διὰ τὴν μουσικὴν.

Ὅχι βεβαίως δι' ὅλας τὰς μουσικάς, ἀλλ' αὕτη ἦτο μελωδία τοῦ Μένδλεσον. Τὴν ἐπικίξε τὴν πρῶτην ἐκείνην τοῦ Μάρκου εἰς Λιθουένη, ὅτε ἀκτὶς ἡλίου ἐπιπτεν ἐπὶ τῆς κόμης της. Πρὶν ἀκόμη παῖξῃ πολλὰς στροφάς ὁ λόρδος Ἐρλιστάουν διακρόφας αὐτήν.

— Ὁ ἦχος αὐτός, εἶπεν, εἶναι παραπολὺ ἥσυχος, παραπολὺ γλυκὺς, Ἰωάννα· παῖξε τί τὸ ὅποιον νὰ μὲ ἀρέσκῃ ἢ μᾶλλον μὴ παῖξῃς τίποτε. Ἄκουσε, (τὸ ὠρολόγιον τῆς ἐκκλησίας ἐσήμαινεν)! Δὲν μὲ μένει πλέον εἰμὴ μία ὥρα.

Καὶ ἄρπάσας τὴν ἀριστεράν της χεῖρα, ἐνῶ ἡ ἄλλη περιεφέρετο ἀμελῶς ἐπὶ τοῦ κλειδοκυμβάλου, ἤρχισε νὰ τῇ ὁμιλῇ χαμηλῇ τῇ φωνῇ ὅπως εἶναι σύνηθες εἰς τοὺς μνηστῆρας.

Ἐγὼ δὲ ἐπανεῆλθον εἰς τὸ παράθυρον· ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δρόμου ἴστατο γυνὴ κρατοῦσα εἰς τὰς ἀγκάλας της παιδίον καὶ ἔχουσα πλησίον της ἑτέρον· ἐψάλλε διὰ φωνῆς παρηκμακυίας πλέον, ἀλλ' ἥτις βεβαίως θὰ ὑπῆρξεν ἐλκυστικωτάτη. Μακρὰν αὐτῆς ἐφαίνετο πέριξ ῥυκοπωλείου πλῆθος γυναικῶν ἔτι ἐλεεινοτέρων, αἵτινες ἔστυραν ὀπισθὲν τῶν παιδία, καὶ περιέμενον ἢ ἐζήτουν ἐκεῖ τοὺς μεθυσμένους συζύγους των. Τέλος, ὑπὸ τὸν κόκκινον φανὸν τοῦ ἱκτροῦ ἀντικρὺ τῆς θύρας μας, ἐφαίνοντο καὶ ἀπῆρχαντο τὸ ἐν κατόπιν τοῦ ἄλλου ἑκατοντάδες προσώπων τῶν πλείστων περιλύπων, καὶ τῶν ὁποίων αἱ φυσιογνωμίαι οὐδόλως ἦσαν ἐλκυστικαί· τοιαύτη εἶναι ἡ ὄψις τῶν ὁδῶν τοῦ Λονδίνου τὴν νύκτα.

Καὶ ἔξω μὲν ἔβλεπον ταῦτα, ἐντὸς δὲ τοὺς δύο ἐκείνους ἐπαναλαμβάνοντες ὠραίους στίχους καὶ ψιθυρίζοντας μεταξὺ των ὑπὸ τὸν ἦχον γλυκείας μουσικῆς! Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς βοηθήσῃ! εἶπον κατ' ἐμαυτόν· δὲν ὑπάρχει λοιπὸν εἰς τὸν κόσμον ἄλλο ἀπὸ τὴν ἀγάπην; Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ζήσῃ τις δι' ἄλλο ἢ διὰ τὴν εὐτυχίαν;

ὦ, Ἰωάννα! ἤμην σκληρὸς πρὸς σέ! Σκληρὸς ἀ-

κόμη καὶ ἐκείνην τὴν στιγμήν... καὶ τυφλὸς ὅπως σχεδὸν πάντοτε εἴμεθα ὅτε κρίνομεν αὐστηρῶς. Ἡκουσά αἶφνης τὴν φωνὴν τοῦ λόρδου Ἐρλιστάουν τόσον παράφορον, ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴ διακρίνω τὰς λέξεις του.

— Τοῦλάχιστον θὰ μὲ γράψῃς, ἔλεγε. Δὲν θὰ μὲ ἀπχορεύσῃς νὰ σὲ γράφω ὅσον συχνὰ ἐπιθυμῶ.

— Δὲν σὲ τὸ ὑπασχέθην πρὸ καιροῦ;

— Ἡξεύρω ὅτι μὲ ὑπασχέθῃς, ὅτι ἐπεθύμησα ἂν καὶ σὺ δὲν θέλεις νὰ δεχθῇς ἐκ μέρους μου οὐδεμίαν ὑπόσχεσιν. Σὲ παρακαλῶ καὶ πάλιν, διατί; Μήπως μὲ θεωρεῖς εὐμετάβλητον;

Ἡ Ἰωάννα ἐμειδίασεν.

— Ἡξεύρεις ὅτι δὲν εἶμαι ἡ πρώτη τὴν ὁποίαν ἠγάπησες.

— Ναί, ἀλλὰ θὰ ᾔῃσαι ἡ τελευταία. Δὲν πιστεύεις ὅτι σὲ ἀγαπῶ;

— Ναί... πλὴν...

— Σιώπα!... ἡξεύρω τί θὰ μὲ εἰπῇς... τὰ ἀρχαῖόν σου ἐπιχείρημα· ὅτι δηλαδὴ ἡ πειρά σου καὶ ἡ ἐδική μου ὑπῆρξαν πολὺ διαφορετικά· ὅτι σὺ μὲν ἔζησες διὰ νὰ ἐργάζεσθαι, ἐγὼ δὲ διὰ νὰ ἀπολαμβάνω εὐχαριστήσεις, ὅτι ἡ νεότης μου μόλις ἤρχισε, ἐνῶ ἡ ἐδική σου...

— Μὲ ἐπανεφέρες τὴν νεότητά μου, ἐψιθύρισεν ἡ ἐξαδέλφη μου, ὦ, ναί, ὑπῆρξα εὐτυχιστάτη!

— Ὑπῆρξες! Διατί λέγεις πάντοτε ὑπῆρξα; Καὶ προσέθηκεν ἀκόμη λέξεις τινάς, ταχέως, ἀσυναρτήτως, μὲ ἡθος ἄγριον καὶ ἐν ταυτῷ τρυφερὸν.

— Ὅχι, ἀπεκρίθη ἡ Ἰωάννα, δὲν φοβοῦμαι αὐτά. Αἱ ἐξωτερικαὶ διαφοραὶ εἶναι μηδὲν ὅταν ἡ ἐνότης ὑπάρχῃ εἰς τὸ βάθος, ὅτε ἡ ἀγάπη, ἡ ἐμπιστοσύνη, καὶ... ἡ πίστις...

— Φθάνει, φθάνει! ὑπέλαβε πικρῶς ὁ νέος. Βλέπω ὅτι δὲν μὲ θεωρεῖς ἐκ τῶν «πιστῶν» κράσεων. Μὲ κρίνεις, φρόνιμε κόρη, ἀπὸ τὸ χρῶμα τοῦ δέρματός μου καὶ τῆς κόμης μου.

— Λόρδε Ἐρλιστάουν!

— Ὅχι... δὲν τὸ ἀρνοῦμαι, εἶμαι πολὺ διαφορετικὸς ἀπὸ τὸν ἐξαδέλφόν σου Μάρκον. Εἶμαι μεσημβρινὸς μέχρι βάθους· τὸ αἷμά μου μὲ φαίνεται ἐνίοτε ὅτι τρέχει ὡς πῦρ εἰς τὰς φλέβας μου... καὶ σὺ τὸ φλογίζεις, καὶ ἴστασαι πλησίον καὶ τὸ βλέπεις νὰ καίεται. Ἰωάννα δὲν μὲ ἀγαπᾷς, οὐδέποτε μὲ ἠγάπησες!

Ἡ Ἰωάννα δὲν ἀπεκρίθη ἐπὶ στιγμήν.

— Λοιπὸν νομίζεις, εἶπε μετὰ μικρὸν, ὅτι ὅταν σὲ ὑπασχέθην... γνωρίζεις τί... ἐψευδόμην εἰς ἐμέ, καὶ ἔτι χειρότερον, εἰς σέ, μὲ τὸ ἀναιδέστερον ψεῦδος τὸ ὅποιον δύναται νὰ προφέρῃ γυνή;

— Συγχώρησόν με... συγχώρησόν με! Σὲ ἀγαπῶ... καὶ ὁμῶς πάντοτε σὲ λυπῶ.

Ἡ Ἰωάννα πάλιν ἐσταμάτησεν ὀλίγον πρὶν ἀποκριθῆ εἰς ταῦτα καὶ εἶπε·

— Δέχομαι καὶ τὴν λύπην καὶ τὴν ἀγάπην, καὶ θὰ τὸ ἔκαμνα εἰκοσάκις ἀκόμη διότι ἐλπίζω εἰς σέ.

Δὲν εἶπεν ὅτι εἶχε ἀπίστιν εἰς αὐτὸν, τὴν πίστιν ἣτις εἶναι ἡ ρίζα καὶ ἡ βάση τῆς ἀγάπης, ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν τὸ παρετήρησε.

— Ναι, ἐπανελάθην ἡ Ἰωάννα, ἔχω μεγάλην ἐλπίδα. Ἡμεῖς αἱ γυναῖκες εἴμεθα οὕτω πλασμέναι. Ὀλιγώτερον φροντίζομεν διὰ τὴν ἀγάπην σας ἢ δι' ὅ,τι εἴθε. Δυνάμεθα νὰ εὐχαριστηθῶμεν, ἔστω καὶ ἀποχωρισμένοι ἀπὸ σας, φθάνει νὰ σας βλέπωμεν ὅπως πρέπει νὰ εἴθε. Ἐγὼ δύναμαι.

— Ἰωάννα, θὰ γίνω ὅ,τι ἐπιθυμεῖς, ὅ,τι θέλεις, φθάνει μόνον νὰ συγκατανεύσῃς νὰ γίνῃς Ἰωάννα μου.

Ἡθέλησε δὲ, ὡς φαίνεται, νὰ τὴν ἐναγκαλισθῇ διότι ἐκείνη ἀπεσύρθη καταφανῶς.

— Ὅχι, εἶπε περιλύπως, αἰσθάνομαι ὅτι δὲν εἶναι ὀρθόν· δὲν δύναμαι ἐκτὸς μόνον... Καὶ κρύψας τὸ πρόσωπόν της μεταξὺ τῶν χειρῶν της, γνωρίζω, εἶπεν, ὅτι ποτὲ δὲν θὰ γίνωμεν περισσότερον ὅ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον ἀφ' ὅ,τι εἴμεθα σήμερον.

Τί ἀπεκρίθη ἐκεῖνος δὲν δύναμαι νὰ εἶπω, οὐδὲ ποῖκι ἦσαν αἱ τελευταῖαι λέξεις τὰς ὁποίας ἀντήλλαξαν· ὡς μείνωσιν ἱεραὶ ὅπως αἱ τελευταῖαι λέξεις πρέπει νὰ ᾔηται.

Ὅτε ἡ Ἰωάννα μὲ ἐφώναζε νὰ τὸν ἀποχαιρετήσω, ὁ λόρδος Ἐρλιστάουν ἴστατο παρὰ τὸν ἀναφθέντα λόχον, ὑπερβολικῶς ὠχρὸς ἀλλ' ὑπερήφανος καὶ μάλλον ὁμοιάζων τὸν λόρδον Ἐρλιστάουν τῶν ἡμερῶν τοῦ Λυθουέπ· ἢ ὅπως ἐγνωρίζαμεν αὐτὸν τότε. Ἡ μήτηρ μου τῷ ἔτεινε τὴν χεῖρα της μὲ εὐχὰς καὶ εὐλογίας προερχομένας ἐκ βάθους τῆς φιλτάτης ἀγαθῆς καρδίας της· ἐκεῖνος δὲ, πρὸς μεγάλην της ἀπορίαν, ἀνήγειρε τὴν χεῖρά της καὶ τὴν ἡσπάσθη.

— Σας εὐχαριστῶ ὅλους δι' ὅλην σας τὴν καλὴν σὺνῃν. Ἐλπίζω νὰ σας τὴν ἀποδόσω μίαν ἡμέραν, μετὰ δύο ἔτη. Δύο ἔτη, καὶ ἐνθυμοῦ, (προσέθηκε στραφεὶς πρὸς με διότι, εἴτε μὲ ἤρεσκεν ἢ ὄχι, εἶχεν ὁμως ἐμπιστοσύνην εἰς ἐμέ) ὅτι, ἂν καὶ αὐτὴ μὲ ἀφίνη ἐλεύθερον, ἐγὼ θεωρῶ τὴν Ἰωάνναν Δούγλας ὡς σύζυγόν μου. Πρόσεχέ την ἕως ὅτου γίνῃ σύζυγός μου. Ὑγίαινε....

Δὲν εἶχεν ἀκόμη παρέλθει μὴν ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του ὅτε συνέβη εἰς τὴν οἰκογένειάν μας δυστύχημα τὸ ὁποῖον, ἐπειδὴ δὲν διηγούμαι τὴν ἱστορίαν μας, ἀλλὰ τὴν τοῦ λόρδου Ἐρλιστάουν, θὰ ἀναφέρω ἐν ὀλίγαις λέξεσι μόνον, ὅπως συχνὰ διηγούμεθα τὰ ἀπαίσια συμβάντα τῆς ζωῆς, τὰ καὶ τοῦ θανάτου τρομερώτερα.

Ἀνεκαλύφθη εἰς τὸν οἶκόν μας Βράουν καὶ Σας ὅτι ἐγένετο ὑπὸ τινος τῶν συντρόφων μας, ὑπεξαίρεσις,

πρὸ χρόνων καὶ συστηματικῶς ἐνεργουμένη διὰ κλοπῆς τὴν ὁποῖαν ἀδύνατον νὰ ἀποδώσῃ τις εἰς ἀπλὴν ἀφροντησίαν. Τὸ ὄνομά του δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ εἶπω, ἐσθέσθη πλέον ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, διότι ὁ ἐλευινὸς ἐγένετο αὐτόχειρ.

Ὁ πατήρ μου ἐπραξε τὸ μόνον τὸ ὁποῖον ἠδύνατο τίμιος ἄνθρωπος νὰ πράξῃ· ἐθυσίασε τὸν πλοῦτον του εἰς τὴν ἀκεραιότητά του. Ἐπλήρωσε τὰ χρέη του μέχρι λεπτοῦ... μετὰ ταῦτα δὲ κατακλιθεὶς ἐν εἰρήνῃ ἀπέθανεν. Ἡ τελευταία μου ἀνάμνησις τοῦ Λυθουέπ συνδέεται μὲ τὸ φέρετρον τοῦ πατρός μου, ἐξερχόμενον ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ πύργου κατὰ τινὰ χιονοσκεπῇ, χειμερινὴν ἡμέραν.

(Ἔπεται συνέχεια.)

EIKON

THE

ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ.

(Συνέχ. Ἰδε φυλ. 484.)

Μαυθάνομεν, λέγει ὁ σοφὸς αὐτός, ἐκ τῶν τοῦ Ὀμήρου ποιημάτων, ὅτι ἐπὶ τῶν χρόνων αὐτοῦ αἱ τέχναι καὶ αἱ ἐπιστῆμαι ἐπέδωκαν θαυμασίως. Ἡ ἐμπορία τῆς Κολχίδος μετέδωκε τοῖς Ἕλλησι διάφορα πλούτη, μέταλλα, βαφικὰς ὕλας διδάξασα καὶ διαφόρων εἰδῶν μεθόδους· ἐγνώριζον νὰ χαλκεύωσι καὶ νὰ βάπτωσι τὰ μέταλλα, νὰ τορνεύωσι καὶ χρυσῶσι τὰ ὄπλα, νὰ κατασκευάζωσιν ὀφράσματα καὶ νὰ χρωματίζωσιν αὐτὰ διὰ λαμπρῶν χρωμάτων. Ἡ γλυπτικὴ, ἡ ἀρχιτεκτονικὴ καὶ ἡ ζωγραφικὴ εἶχον ἐφευρεθῇ. Ἡ φυσικὴ ἱστορία δὲν ἦτο πάντῃ ἀγνωστος καὶ ὅ,τι ἐγίνωσκον ἦτο ἀρκετὰ διαδεδομένον, διότι εἰς τὰ ποιήματα τοῦ Ὀμήρου ἀπαντῶμεν μέγαν ἀριθμὸν εἰδήσεων ἐπὶ τῶν ἱατρικῶν ἰδιοτήτων τῶν φυτῶν, καὶ παρατηρήσεις πολλὰ ἀκριβεῖς ἐπὶ τῶν ἡθῶν καὶ τῶν ἔξεων τῶν ζώων. Χάριν παραδείγματος ἡ σύγκρισις ἦν ποιεῖται ὁ Ὀμηρὸς τοῦ Αἰλντος καταδιωκόμενου ὑπὸ κοινῶν πολεμιστῶν πρὸς λέοντα καταδιωκόμενον ὑπὸ θῶων, εἶναι ἐντελὲς σύμφωνος πρὸς ὅσα γνωρίζομεν σήμερον περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν ζώων τούτων.

Περίεργον δὲ ὅτι εἰς τὸ ποίημα τοῦτο τῆς Ἰλιάδος, τὸ ὠρισμένον πρὸ πάντων εἰς ἀνάμνησιν τῆς πολεμικῆς ἀνδρείας τῶν ἡρώων τῆς Ἑλλάδος, ἡ ἐπιστήμη ἣτις φαίνεται ἦττον προωδευμένη εἶναι ἡ στρατιωτικὴ. Ἡ πολιορκία τῆς Τρωάδος κατ' οὐδὲν ὁμοιάζει πρὸς τὴν πολιορκίαν πόλεως, ὡς σήμερον